

VESTFOLD, TELEMARK OG AGDER
KONTROLLUTVALGSSEKRETARIAT IKS

Saksutskrift

Arkivsak-dok. 25/00902-82
Saksbehandler Benedikte Muruvik Vonen

Rapport fra undersøkelse i habilitetssaken i Agder fylkeskommune

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Agder kontrollutvalg	15.06.2026	25/26

Agder kontrollutvalg har behandlet saken i møte 15.06.2026 sak 25/26

Møtebehandling

Kontrollutvalget stilte revisjonen flere spørsmål om rapporten og om revisjonens vurderinger og erfaringer under denne undersøkelsen. Revisjonen svarte på spørsmål og ga utfyllende kommentarer.

Fylkesdirektør for virksomhetsstyring og eiendom Lise Solgaard fikk anledning til å kommentere saken og syns tiltakene er greie og er i gang med mye av dette arbeidet og er klar til å gi en tilbakemelding på dette i desember 2026.

Kontrollutvalgets omforente forslag til uttalelse og innstilling:

Kontrollutvalgets oppgave i denne saken er å innhente dokumentasjon som belyser sakens omfang. På bestilling fra kontrollutvalget foreligger det en rapport utarbeidet av Agder kommunerevisjon IKS om habilitetssaken i Agder fylkeskommune.

Kontrollutvalget legger til grunn at tidligere fylkesdirektør for samferdsel Ola Olsbus inhabilitet har vært kjent i administrasjonen siden 23. september 2021. Rapporten synliggjør at det ikke har vært satt inn tilstrekkelige tiltak, i hovedsak som følge av at administrasjonen har benyttet en for snever tolkning av forvaltningsloven § 6.

Vårt mandat tilsier at vi skal se på saken på systemnivå. Vi skal ikke se på de personalmessige forhold. Dette er et ansvar som tilligger fylkeskommunedirektøren. Kontrollutvalgets oppgave er å belyse saken og komme med innstilling til fylkestinget, hvor saken endelig skal behandles.

Kontrollutvalget konstaterer at denne saken har utfordret tilliten til fylkeskommunen. Vår behandling og de anbefalingene vi fremmer har som klart mål å sikre at fylkeskommunen iverksetter tiltak som er egnet til å gjenreise denne tilliten.

Kontrollutvalgets innstilling består av 5 punkter med anbefalinger som vi mener det er nødvendig å iverksette snarest. Det er opp til fylkestinget å fastsette tidsramme for anbefalingene.

Forslag til vedtak:

Fylkestinget tar rapporten «Undersøkelse av habilitetssaken i Agder fylkeskommune» til etterretning, og ber fylkeskommunedirektøren sørge for å følge opp revisjonen og kontrollutvalgets anbefalinger:

1. Forbedre internkontrollen innenfor habilitetsområdet, herunder integrering i årshjulet

- *Tiltak:* Etablere skriftlige, systematiske rutiner for identifisering, registrering og håndtering av inhabilitet og avledet inhabilitet på tvers av avdelingene.
Fylkeskommunedirektøren bes utarbeide en plan for hvordan dette arbeidet skal integreres som en fast og repeterende praksis i fylkeskommunens ordinære styrings- og årshjul. Planen skal sikre kontinuerlig oppmerksomhet rundt risikoanalyser i forkant av store saker, oppdatering av egenerklæringer om bierverv, løpende dilemmatrening i avdelingene, samt systematiske stikkprøver av arkiv- og habilitetsrutiner.

2. Intern gjennomgang av etterlevelse av arkivlova og offentleglova

- *Tiltak:* Gjennomføre en målrettet internkontroll og opprydding i fylkeskommunens saksbehandlings- og arkiveringspraksis (herunder bruk av e-post og samhandlingsverktøy som Teams).

3. Løfte opp de etiske retningslinjene på jevnlig basis

- *Tiltak:* Vurdere om gjeldende etiske retningslinjer bør konkretiseres i større grad, med særlig vekt på interessekonflikter og bierverv, samt etablere rutiner for årlig aktualisering av retningslinjene overfor de ansatte.

4. Utarbeide tydelige kontaktregler for kommunikasjon mellom folkevalgte og administrasjonen

- *Tiltak:* Det settes ned et utvalg bestående av representanter fra administrasjonen, folkevalgte fra fylkestinget og tillitsvalgte, som sammen utarbeider tydelige kontaktregler som klargjør kommunikasjonslinjene.

5. Gjennomføre jevnlig, praksisnær opplæring

- *Tiltak:* Sørge for systematisk opplæring innenfor grunnleggende temaer som blant annet forvaltningsrett. Habilitet og rolleforståelse skal være sentrale temaer under den ordinære folkevalgtopplæringen og integreres som fast modul fra og med neste fylkestingsperiode.

Rapportering og oppfølging:

Fylkestinget ber om at fylkeskommunedirektøren gir en skriftlig tilbakemelding til fylkestinget på

hvordan vedtatte anbefalinger er fulgt opp, med tilhørende muntlig redegjørelse i kontrollutvalget senest i siste møte i desember 2026.

Voting

Forslag til vedtak enstemmig vedtatt.

Vedtak

Kontrollutvalgets uttalelse:

Kontrollutvalgets oppgave i denne saken er å innhente dokumentasjon som belyser sakens omfang. På bestilling fra kontrollutvalget foreligger det en rapport utarbeidet av Agder kommunerevisjon IKS om habilitetssaken i Agder fylkeskommune.

Kontrollutvalget legger til grunn at tidligere fylkesdirektør for samferdsel Ola Olsbus inhabilitet har vært kjent i administrasjonen siden 23. september 2021. Rapporten synliggjør at det ikke har vært satt inn tilstrekkelige tiltak, i hovedsak som følge av at administrasjonen har benyttet en for snever tolkning av forvaltningsloven § 6.

Vårt mandat tilsier at vi skal se på saken på systemnivå. Vi skal ikke se på de personalmessige forhold. Dette er et ansvar som tilligger fylkeskommunedirektøren. Kontrollutvalgets oppgave er å belyse saken og komme med innstilling til fylkestinget, hvor saken endelig skal behandles.

Kontrollutvalget konstaterer at denne saken har utfordret tilliten til fylkeskommunen. Vår behandling og de anbefalingene vi fremmer har som klart mål å sikre at fylkeskommunen iverksetter tiltak som er egnet til å gjenreise denne tilliten.

Kontrollutvalgets innstilling består av 5 punkter med anbefalinger som vi mener det er nødvendig å iverksette snarest. Det er opp til fylkestinget å fastsette tidsramme for anbefalingene.

Innstilling til fylkestinget:

Fylkestinget tar rapporten «*Undersøkelse av habilitetssaken i Agder fylkeskommune*» til etterretning, og ber fylkeskommunedirektøren sørge for å følge opp revisjonen og kontrollutvalgets anbefalinger:

1. Forbedre internkontrollen innenfor habilitetsområdet, herunder integrering i årshjulet

- *Tiltak:* Etablere skriftlige, systematiske rutiner for identifisering, registrering og håndtering av inhabilitet og avledet inhabilitet på tvers av avdelingene.
Fylkeskommunedirektøren bes utarbeide en plan for hvordan dette arbeidet skal integreres som en fast og repeterende praksis i fylkeskommunens ordinære styrings- og årshjul. Planen skal sikre kontinuerlig oppmerksomhet rundt risikoanalyser i forkant av store saker, oppdatering av egenerklæringer om bierverv, løpende dilemmatrening i avdelingene, samt systematiske stikkprøver av arkiv- og habilitetsrutiner.

2. Intern gjennomgang av etterlevelse av arkivlova og offentleglova

- *Tiltak:* Gjennomføre en målrettet internkontroll og opprydding i fylkeskommunens saksbehandlings- og arkiveringspraksis (herunder bruk av e-post og samhandlingsverktøy

som Teams).

3. Løfte opp de etiske retningslinjene på jevnlig basis

- *Tiltak:* Vurdere om gjeldende etiske retningslinjer bør konkretiseres i større grad, med særlig vekt på interessekonflikter og bierverv, samt etablere rutiner for årlig aktualisering av retningslinjene overfor de ansatte.

4. Utarbeide tydelige kontaktregler for kommunikasjon mellom folkevalgte og administrasjonen

- *Tiltak:* Det settes ned et utvalg bestående av representanter fra administrasjonen, folkevalgte fra fylkestinget og tillitsvalgte, som sammen utarbeider tydelige kontaktregler som klargjør kommunikasjonslinjene.

5. Gjennomføre jevnlig, praksisnær opplæring

- *Tiltak:* Sørge for systematisk opplæring innenfor grunnleggende temaer som blant annet forvaltningsrett. Habilitet og rolleforståelse skal være sentrale temaer under den ordinære folkevalgtopplæringen og integreres som fast modul fra og med neste fylkestingsperiode.

Rapportering og oppfølging:

Fylkestinget ber om at fylkeskommunedirektøren gir en skriftlig tilbakemelding til fylkestinget på hvordan vedtatte anbefalinger er fulgt opp, med tilhørende muntlig redegjørelse i kontrollutvalget senest i siste møte i desember 2026.

Rapport fra undersøkelse i habilitetssaken i Agder fylkeskommune

Innstilling fra sekretariatet

Kontrollutvalget oversender rapporten Undersøkelse av habilitetssaken i Agder fylkeskommune til fylkestinget med følgende innstilling til vedtak:

Fylkestinget tar rapporten Undersøkelse av habilitetssaken i Agder fylkeskommune til orientering og ber fylkeskommunedirektøren sørge for å:

1. forbedre internkontrollen innenfor habilitetsområdet
2. foreta en intern gjennomgang av fylkeskommunens etterlevelse av arkivlova og offentleglova
3. løfte opp de etiske retningslinjene på jevnlig basis, og vurdere om retningslinjene bør konkretiseres i større grad
4. utarbeide tydelige kontaktregler som klargjør kommunikasjonen mellom de folkevalgte og administrasjonen
5. gjennomføre jevnlig, praksisnær opplæring innenfor grunnleggende tema som blant annet forvaltningsrett.

Fylkestinget ber om at fylkeskommunedirektøren gir en skriftlig tilbakemelding på hvordan vedtaket er fulgt opp, med tilhørende muntlig redegjørelse, senest til kontrollutvalgets siste møte i 2026.

Bakgrunn

Kontrollutvalget bestilte i sitt møte 11.02.2026 sak 3/24 følgende:

Kontrollutvalget bestiller en undersøkelse rundt habilitetssaken innen samferdsel fra Agder Kommunerevisjon IKS i tråd med fremlagt prosjektskisse, og med følgende hovedproblemstillinger:

1. *Hvilken internkontroll har Agder fylkeskommune som regulerer forhold knyttet til habilitet, interessekonflikter og integritet?*
2. *Hvordan håndterte Agder fylkeskommune inhabiliteten til fylkesdirektøren?*
3. *Foreligger det vedtak som kan kjennes ugyldig som følge av inhabilitet hos fylkesdirektøren eller underordnede tjenestemenn?*
4. *Hvordan kan håndtering av habilitet forbedres for å sikre habil saksbehandling, redusere risiko for feil og ugyldige vedtak?*

Rapport forventes til behandling i kontrollutvalget og fylkestinget i løpet av våren 2026.

Kontrollutvalget ber om å bli holdt orientert om fremdriften i prosjektet og eventuelle behov for vesentlige endringer underveis.

Vedtaket inneholdt i tillegg en søknad om tilleggsbevilgning for gjennomføring av undersøkelsen på kr 900 000. Denne ble vedtatt av fylkestinget 24.02.2026 sak 13/26.

Saksopplysninger

Rapporten Undersøkelse av habilitetssaken i Agder fylkeskommune ble levert ved oppstart av kontrollutvalgets møte 09.06.2026 sak 24/26 *Notat habilitetssak i Agder fylkeskommune.*

Rapporten ble fremlagt av revisjonen i møtet. Rapporten og presentasjonen av denne i møtet 09.06.2026 følger vedlagt.

Ut fra sine funn og vurderinger, ga revisjonen følgende anbefalinger i rapporten:

1. *Agder fylkeskommune bør forbedre internkontrollen innenfor habilitetsområdet.*
2. *Agder fylkeskommune bør foreta en intern gjennomgang av fylkeskommunens etterlevelse av arkivlova og offentleglova.*
3. *Agder fylkeskommune bør løfte opp de etiske retningslinjene på jevnlig basis, og vurdere om retningslinjene bør konkretiseres i større grad.*
4. *Agder fylkeskommune bør utarbeide tydelige kontaktregler som klargjør kommunikasjonen mellom de folkevalgte og administrasjonen*
5. *Agder fylkeskommune bør gjennomføre jevnlig, praksisnær opplæring innenfor grunnleggende tema som blant annet forvaltningsrett.*

Kontrollutvalget ba om en utsettelse av behandlingen av rapporten, for å kunne sette seg bedre inn i den før det blir avgitt innstilling til vedtak i fylkestinget. Det ble avklart med fylkesordfører at dette var i orden i forhold til behandling av rapporten i fylkestinget 16.-17.06.2026.

Kontrollutvalget gjorde følgende vedtak i saken:

Kontrollutvalget utsetter behandlingen av rapporten til et ekstraordinært kontrollutvalgsmøte mandag 15.06.2026.

Sekretariatets vurdering

Rapporten viser en grundig gjennomgang av de problemstillingene som var skissert ved bestillingen. Kontrollutvalget kan gi en uttalelse om forholdene som er omtalt i rapporten, og denne vil kunne innarbeides i/legges ved innstillingen til vedtak i fylkestinget i møtet. Revisjonens anbefalinger går på systemperspektivet, og sekretariatet vurderer at de bør være en del av kontrollutvalgets innstilling til vedtak i fylkestinget.

Vedlegg:

Undersøkelse av habilitetssaken i Agder fylkeskommune

Presentasjon – habilitetssak i Agder fylkeskommune 09.06.2026